

AD 50/26

LIMITE

CONF-UA 12

ÜHINEMISDOKUMENT

Teema: EUROOPA LIIDU ÜHINE SEISUKOHT
– 6. teemaplokk „Välissuhted“

ÜHINEMISLÄBIRÄÄKIMISED

Ukraina

ELi ÜHINE SEISUKOHT

(pärast Ukraina läbirääkimisseisukoha AD 35/26 CONF-UA 9 esitamist)

Läbirääkimiste teemaplokk: 6

Välissuhted

Sealhulgas 30. peatükk „Välissuhted“ ja 31. peatükk „Välis-, julgeoleku- ja kaitsepoliitika“

EUROOPA LIIDU ÜHINE SEISUKOHT

Käesolev Euroopa Liidu seisukoht põhineb Ukrainaga peetava ühinemiskonverentsi jaoks kujundatud üldisel seisukohal (AD 9/24 CONF-UA 2) ning selle suhtes kohaldatakse nimetatud üldises seisukohas heaks kiidetud läbirääkimispõhimõtteid, eelkõige järgmisi:

- Ukraina või ELi poolt konkreetse läbirääkimiste peatüki suhtes väljendatud arvamus ei mõjuta mingil viisil seisukohta, mis võidakse võtta teiste peatükkide suhtes;
- läbirääkimiste käigus konkreetsete peatükkide osas saavutatud kokkuleppeid, isegi osalisi kokkuleppeid, ei saa pidada lõplikeks, kuni on saavutatud üldine kokkulepe kõigi peatükkide osas; ning samuti läbirääkimisraamistiku punktides 5, 12, 42, 49, 50, 51 ja 52 sätestatud nõudeid.

EL innustab Ukrainat jätkama oma õigusaktide vastavusse viimist ELi *acquis*'ga ning viimase tõhusat rakendamist ja jõustamist ning üldiselt töötama juba enne ühinemist välja ELi poliitikameetmete ja vahenditega võimalikult sarnased poliitikameetmed ja vahendid.

EL märgib, et Ukraina kiidab oma seisukohas AD 35/26 CONF-UA 9 heaks 6. teemaploki alla kuuluva ELi *acquis*' 8. juuli 2026. aasta seisuga ning on valmis seda rakendama Euroopa Liiduga ühinemise kuupäeval.

1. 30. peatükk – Välissuhted

EL märgib, et Ukraina on viinud oma õigusaktid ühise kaubanduspoliitika valdkonnas osaliselt vastavusse ELi *acquis*'ga. EL kutsub Ukrainat üles tagama haldussuutlikkuse, mis on vajalik poliitika rakendamiseks, ning tagama, et tema rahvusvahelised lepingud viiakse vastavusse ELi *acquis*'ga ning et ühinemiskuupäevaks kohaldatakse tõhusalt kõiki vahetult kohaldatavaid ELi õigusakte ELi ühise kaubanduspoliitika valdkonnas. EL võtab teadmiseks Ukraina võetud kohustuse viia ühinemiskuupäevaks oma kaubandus- ja investeerimislepingud ELi *acquis*'ga vastavusse. EL kutsub Ukrainat üles tegema tihedat koostööd Euroopa Komisjoniga seoses kõigi ühinemiseelsel perioodil kaubanduspoliitikas tehtavate muudatustega ning ühinema ELi poliitika ja seisukohtadega kolmandate riikide suhtes ja rahvusvahelistes organisatsioonides, sealhulgas Maailma Kaubandusorganisatsioonis.

EL rõhutab, et Ukraina vastutab selle eest, et ühinemise ajaks oleksid riigi kõik **rahvusvahelised lepingud**, eelkõige kõik kaubandusalased lepingud ja kahepoolsed investeerimislepingud Ukraina ja kolmandate riikide vahel kooskõlas ELi *acquis*'ga. EL tuleb meelde, et Ukrainalt nõutakse kõigi olemasolevate Ukraina ja kolmandate riikide vaheliste kahepoolsete lepingute lõpetamist ning kõigi muude Ukraina sõlmitud rahvusvaheliste lepingute lõpetamist, mis ei ole kooskõlas ELi liikmesusest tulenevate kohustustega ja eelkõige ELi ainupädevusega ühises kaubanduspoliitikas.

EL tervitab Ukraina kohustust denonsseerida ühinemiskuupäevaks kõik oma vabakaubanduslepingud tervikuna ning tagada, et kõik kaubandust, investeeringuid ja majanduskoostööd käsitlevad lepingud ning muud asjaomased lepingud viiakse *acquis*'ga kooskõlla. Ukrainal palutakse hoida ELi kursis kolmandate riikidega peetavate asjaomaste läbirääkimiste sisuga ning kooskõlastada kõik sellised läbirääkimised tihedalt komisjoniga. EL võtab teadmiseks Ukraina võetud kohustuse, mille kohaselt iga uus kaubandusalane leping, mille Ukraina sõlmib kolmanda riigiga alates praegusest hetkest kuni ühinemiskuupäevani, peaks sisaldama sätet, mis võimaldab Ukrainal lepingu enne ühinemist lõpetada, ilma et ELil tuleks maksta mingit kompensatsiooni. EL märgib, et Ukraina peab alates ühinemiskuupäevast kohaldama ELi ühist tollitariifistikku kõigi toodete suhtes ja ELi kaubanduse liberaliseerimise norme teenuste puhul.

EL võtab teadmiseks Ukraina õigusaktide osalise vastavusseviimise ELi *acquis*'ga **kahesuguse kasutusega kaupade ekspordikontrolli** vallas. EL kutsub Ukrainat üles parandama oma töötajate ettevalmistust, et selles valdkonnas kehtivaid ELi norme juba enne ühinemist tõhusalt kohaldada.

EL rõhutab samuti, kui oluline on, et Ukraina jätkaks oma õigusraamistiku vastavusse viimist **kahesuguse kasutusega kaupu** käsitleva määruse (EL) 2021/821 ülejäänud sätetega.

Rahvusvaheliste ekspordikontrollirežiimide osas võtab EL teadmiseks, et Ukraina on **Wassenaari kokkuleppe**, Austraalia grupi, tuumatarneriikide grupi (NSG) ja raketitehnoloogia kontrollirežiimi (MTCR) liige. Samuti peab Ukraina kohaldama ELi norme riiklikult toetatava ekspordikrediidi kohta ja tagama ühinemisel ELi kaubanduse kaitsemeetmete tõhusa jõustamise.

EL märgib, et puuduvad õigusaktid, mis reguleeriksid **välismaiste otseinvesteeringute taustauuringuid** Ukrainas, ning tervitab Ukraina võetud kohustust võtta vastu uusi õigusakte, mis on vastavuses ELi normidega selles valdkonnas. EL rõhutab, kui oluline on, et Ukraina viiks oma õigusaktid vastavusse välismaiste otseinvesteeringute taustauuringuid käsitleva määruse (EL) 2019/452 sätetega, sealhulgas kõigi tulevaste muudatustega, nagu on ette nähtud komisjoni 2024. aasta jaanuaris esitatud uues välismaiste investeeringute taustauuringute määruse ettepanekus.

EL märgib, et **välispoliitika vahendite** valdkonnas on Ukraina alates 2003. aastast **Kimberley protsessi** iseseisev osaline ning et tema riiklik õigusraamistik, millega reguleeritakse teemantidega kauplemist, on kooskõlas Kimberley protsessi sertifitseerimissüsteemiga (KPCS). Lisaks märgib EL, et alates ELiga ühinemise kuupäevast saab Ukrainast KPCSi liige ELi liikmesriigina ning ta ei ole enam KPCSi iseseisev liige, nagu ta on praegu. EL võtab teadmiseks Ukraina plaani luua Kimberley protsessi liidu asutus. EL võtab teadmiseks, et Ukraina ei ole viinud oma õigusakte vastavusse **piinamisvastast** tegevust käsitleva ELi *acquis*'ga. EL rõhutab, kui oluline on, et Ukraina viiks oma õigusaktid täielikult vastavusse piinamisvastast tegevust käsitleva määrusega (EL) 2019/125, ning tuletab meelde, et ühinemise korral tuleb tagada normide tõhus jõustamine.

EL märgib, et **arengupoliitika** valdkonnas on Ukraina pühendunud ELi poliitikale ja põhimõtetele, millest tema rahvusvahelistes partnerlustes juhindutakse. EL innustab Ukrainat looma kooskõlas ELi poliitika ja põhimõtetega rahvusvahelist koostööd ja arengupoliitikat käsitleva õigusraamistiku, sealhulgas tugevdama haldussuutlikkust ja looma arenguagentuuri.

EL märgib, et **humanitaarabipoliitika** valdkonnas on Ukraina pühendunud ELi poliitikale ja põhimõtetele, millest humanitaarabi andmisel juhindutakse. EL märgib, et Ukrainal on suutlikkus humanitaarsekkumisteks ja ta osaleb liidu elanikkonnakaitse mehhanismis. Lisaks märgib EL, et Ukrainal on olemas riiklik õigusraamistik, mis on osaliselt vastavusse viidud ELi selle valdkonna *acquis*'ga. EL kutsub Ukrainat üles töötama välja strateegilise poliitikaraamistiku humanitaarabi andmiseks kolmandatele riikidele kooskõlas ELi poliitika ja põhimõtetega.

EL märgib, et seoses **korruptsioonivastase võitlusega välissuhetes** on Ukrainal olemas õigusraamistik ja riiklik strateegia korruptsioonivastaseks võitluseks. EL ootab, et Ukraina tõhustaks korruptsioonivastast võitlust korruptsioonivastaste meetmete, sealhulgas ennetusmeetmete ja teadlikkuse suurendamise meetmete tõhusa ja järjepideva jõustamise kaudu.

2. 31. peatükk – Välis-, julgeoleku- ja kaitsepoliitika

EL väljendab heameelt selle üle, et hoolimata Venemaa jätkuvast agressioonisõjast tulenevatest probleemidest suunab Ukraina välis-, julgeoleku- ja kaitsepoliitikat strateegiline valik saada ELi liikmeks ning kajastab seda valikut.

Mis puudutab **institutsioone ja otsustusprotsessi**, siis märgib EL, et Ukraina on graafikus, et valmistuda tõhusaks ja õigeaegseks ÜVJP ja ÜJKP rakendamiseks ning nendes osaleda, ning et tal on võimalik oma haldust ja suutlikkust tulevikus kohandada. EL rõhutab oma ulatuslikku **poliitilist dialoogi** Ukrainaga, mis on Venemaa agressioonisõja kontekstis veelgi intensiivistunud. Ukraina peab tihedat ja intensiivset poliitilist dialoogi ning on enamiku ELi liikmesriikidega allkirjastanud kahepoolsed julgeolekulepingud, mis täiendavad ELi ja Ukraina ühiseid julgeolekualaseid kohustusi. EL võtab teadmiseks Ukraina aktiivse rolli ELi väärtuste ja välispoliitiliste huvidega kooskõlas olevate seisukohtade võtmisel ning jõupingutused intensiivistada oma diplomaatilist koostööd ülemaailmsete partneritega Venemaa agressioonisõja kontekstis ning teavitustegevust õiglase, püsiva ja üldise rahu saavutamise toetamiseks.

Ühise välis- ja julgeolekupoliitika (ÜVJP) osas märgib EL, et 2024. aastaks oli Ukraina saavutanud kõrge esindaja poolt ELi nimel tehtud avaldustega ja piiravaid meetmeid käsitlevate nõukogu otsustega ühinemise määra 95%. EL kutsub Ukrainat tungivalt üles astuma täiendavaid konkreetseid samme, et saavutada ühinemiskuupäevaks täielik 100%line ühinemine kõrge esindaja poolt ELi nimel tehtud avaldustega ja piiravaid meetmeid käsitlevate nõukogu otsustega kooskõlas kõigi riikide suveräänsuse ja territoriaalse terviklikkuse põhimõtetega.

EL võtab teadmiseks, et Ukraina on viinud oma õigusaktid osaliselt vastavusse **piiravaid meetmeid** käsitleva ELi *acquis*'ga. EL ootab, et Ukraina saavutaks ühinemise kuupäevaks täieliku vastavuse kõigi ELi sanktsioonirežiimidega, ning võtab teadmiseks ametivõimude jõupingutused sanktsioone käsitlevate riiklike õigusaktide ja mehhanismide parandamiseks, eelkõige ELi sanktsioonide tõhusaks rakendamiseks ja nendest kõrvalehoidmise vastu võitlemiseks. EL kutsub Ukrainat üles jätkama oma sanktsioonide rakendamise raamistiku tugevdamist kooskõlas ELi *acquis*'ga.

EL võtab teadmiseks Ukraina pühendumuse toetada meetmeid ja tegevusi, mida EL on **konfliktide ennetamise** valdkonnas rakendanud, ning neis osaleda. EL märgib, et Ukraina konfliktide ennetamise valdkonna õigus- ja tehniline raamistik on ELi *acquis*'ga osaliselt vastavusse viidud. ÜJKP kontekstis kutsub EL Ukrainat üles vähendama veelgi lõhet varajase hoiatamise ja varajaste meetmete vahel, tagades, et konfliktide ennetamise meetmete puhul lähtutakse analüüsist integreeritud viisil.

Seoses **leviku tõkestamisega** märgib EL, et Ukraina toetab desarmeerimise, relvastuskontrolli ja leviku tõkestamise alaseid ELi eesmärgi ning on valmis nendega seotud *acquis*' vastu võtma ja seda rakendama. EL võtab teadmiseks, et Ukraina on kõigi peamiste massihävitusrelvade leviku tõkestamist käsitlevate ning ka tavarelvade valdkonna rahvusvaheliste lepingute osalisriik. EL rõhutab, et oluline on ühinemine ELi seisukohtadega erinevatel rahvusvahelistel massihävitusrelvade leviku tõkestamise ja relvastuskontrolli foorumitel, mis on ELi oluline prioriteet. EL innustab Ukrainat ratifitseerima relvakaubanduslepingut, pühendumata jätkuvalt humanitaareesmärgile ning säilitama ja edendama nii palju kui võimalik jalaväevastaste miinide keelustamise konventsiooni ülemaailmseid saavutusi ja selle rolli ning viima oma relvaekspordi kontrolli õigusraamistiku kooskõlla ühise seisukohaga 2008/944/ÜVJP.

EL võtab teadmiseks Ukraina jõupingutused kontrollida **väike- ja kergrelvade** tootmist, omandamist, tuvastamist, registreerimist, hoiustamist ja kaitset. EL tervitab asjaolu, et Ukraina valmistab ette väike- ja kergrelvade ebaseadusliku kaubanduse vastase võitluse ja selle ennetamise riiklikku strateegiat (tegevuskava), mis põhineb põhjalikul riiklikul ohuhinnangul, eesmärgiga võtta see vastu 2025. aasta detsembriks. EL kutsub Ukrainat üles kirjeldama selles strateegias riiklike ametiasutuste kohustuste ulatust, kindlaksmääratud aja jooksul võetavaid meetmeid ja nende rahastamist ning võtma strateegia kiiresti vastu ja seda kiiresti rakendama, kasutades täielikult ära ELi ja rahvusvaheliste partnerite poolt kättesaadavaks tehtud abi. Ukraina on teinud väike- ja kergrelvade kontrolli valdkonnas edusamme ning peaks jätkama heade tulemuste saavutamist, võttes muu hulgas arvesse ebaseadusliku relvakaubanduse riski.

Seoses **rahvusvaheliste organisatsioonidega tehtava koostööga** märgib EL, et Ukraina teeb koostööd rohkem kui 80 rahvusvahelise organisatsiooniga, sealhulgas selliste võtmetähtsusega institutsioonidega nagu ÜRO, Euroopa Nõukogu ning Euroopa Julgeoleku- ja Koostööorganisatsioon. ELile teeb heameelt asjaolu, et Ukraina on 1. jaanuaril 2025 jõustunud Rooma statuudi osalisriik. EL märgib ära Ukraina järjepideva ühinemise ELi seisukohtadega rahvusvahelistel foorumitel ning võtab rahuloluga teadmiseks Ukraina sealse aktiivse osalemise Venemaa agressioonisõja kontekstis ning tema pühendumuse ühisele visioonile rahust, vastutusest ja reeglitel põhinevast rahvusvahelisest korrast.

EL võtab rahuloluga teadmiseks Ukraina aktiivse osalemise **rahvusvahelistel inimõigustealastel foorumitel** ning Ukraina ühinemise ELi avalduste ja seisukohtadega nendel foorumitel. EL tervitab Ukraina võetud kohustust jätkata oma inimõiguste valdkonna prioriteetide vastavusse viimist ELi inimõiguste ja demokraatia tegevuskavaga, soolise võrdõiguslikkuse kolmanda tegevuskavaga (GAP III) ning naiste, rahu ja julgeoleku tegevuskavaga.

EL ja Ukraina on sõlminud salastatud teabe vastastikuse kaitse lepingu, mis kehtib alates 2007. aastast. Ukraina õigusaktid ja institutsiooniline raamistik on ELi standarditega üldiselt kooskõlas. EL rõhutab, et selleks, et Ukraina saaks elektrooniliselt vahetada salastatuse kategooriasse CONFIDENTIEL UE / UE CONFIDENTIAL ja kõrgematesse salastatuse kategooriatesse kuuluvat teavet, on vaja tema õigusakte ning füüsilisi ja krüptomeetmeid täiendavalt kohandada.

EL võtab teadmiseks Ukraina kindla raamistiku ja tervitab Ukraina kogu valitsemissektorit hõlmavat lähenemisviisi **hübriidohtudega** võitlemise vallas. EL kutsub Ukrainat üles jätkama oma asjaomaste õigusaktide ajakohastamist ja vastavusseviimist ELi *acquis*' ga.

EL innustab Ukrainat jätkama jõupingutusi, et sulgeda ruum **välisriigist lähtuvatele infomanipulatsioonidele ja sekkumistele**, sealhulgas desinformatsioonile. Ukrainal palutakse määrata Ukraina esindajad ELi-Ukraina strateegilise kommunikatsiooni töörühma ning keskenduda välisriigist lähtuvate infomanipulatsioonide ja sekkumiste vastasele meetmekogumile ning digiteenuste määrusega vastavuses oleva õigusakti vastuvõtmisele. EL võtab teadmiseks Ukraina kavatsuse ühineda Euroopa demokraatia kaitsekiibi algatusega.

Võttes arvesse Venemaa täiemahulist sissetungi Ukrainasse ja agressioonisõda Ukraina vastu, on ELi ja Ukraina sõjalist ja julgeolekualast koostööd märkimisväärselt tõhustatud, eelkõige **Euroopa rahutagamisrahastu** raames.

EL tervitab tihedamat koostööd Ukrainaga **julgeoleku- ja kaitseküsimustes**, mida arutatakse korrapäraselt ELi-Ukraina ja kaitsedialoogide raames ja muudes formaatides, ning võtab teadmiseks Ukraina huvi arendada Ukraina kaitsetööstuse suutlikkust selle integreerimise kaudu ELi kaitsesektori tööstuslikku baasi.

EL võtab teadmiseks Ukraina varasemad panused ELi kriisiohjemiesse ja - operatsioonidesse **ühise julgeoleku- ja kaitsepoliitika (ÜJKP)** raames, sealhulgas operatsiooni EUFOR Althea Bosnias ja Hertsegoviinas ning operatsiooni EUNAVFOR ATALANTA, mis peatati pärast sõjaseisukorra kehtestamist. Venemaa agressioonisõja tagajärjel tõhustati märkimisväärselt sõjalist ja julgeolekualast koostööd Ukraina ning ELi ja selle liikmesriikide vahel, sealhulgas Euroopa rahutagamisrahastu (kaitseotstarbelise varustuse tarnimist hõlmavate abimeetmete kaudu), Euroopa Liidu Ukrainat toetava sõjalise abi missiooni (EUMAM Ukraine) ja Ukraina tsiviiljulgeoleku sektori reforme käsitleva Euroopa Liidu nõuandemissiooni (EUAM Ukraine) kaudu. Ukraina on valmis uuesti alustama aktiivset osalemist ELi ÜJKP missioonides ja operatsioonides, kui tingimused võimaldavad välistegevust jätkata.

EL võtab teadmiseks Ukraina huvi osaleda **alalise struktureeritud koostöö (PESCO)** projektides. EL kutsub Ukrainat üles jätkama jõupingutusi, et asjaomastes PESCO projektides tulevikus osaleda. Liikmesriikide juhitava raamistikuna hindavad selliseid taotlusi kõigepealt vastavate projektide osalised.

EL märgib, et seoses **korruptsioonivastase võitlusega välis-, julgeoleku- ja kaitsepoliitikas** on vaja astuda täiendavaid otsustavaid samme, et võidelda Venemaa Ukraina-vastase agressiooni kontekstis korruptsiooniriskidega kaitsesektoris. EL kutsub Ukrainat üles tugevdama oma institutsioonilist raamistikku, et suurendada läbipaistvust ja vastutust, ajakohastada kaitsealaste riigihangete süsteeme ning piirata korruptiivseid tavasid sõjaväe hüvitissüsteemides.

* * *

Võttes arvesse ettevalmistuste hetkeseisu ja eeldades, et Ukraina peab oma õigusaktide järgmiste peatükkidega hõlmatud ELi *acquis*'ga vastavusse viimiseks ja ELi *acquis*' rakendamiseks jätkama edusammude tegemist, märgib EL, et käesoleva peatüki võib sulgeda üksnes ajutiselt pärast seda, kui EL on leidnud, et on täidetud järgmised kriteeriumid.

30. peatükk – Välissuhted

- Ukraina on viinud oma õigusraamistiku vastavusse kahesuguse kasutusega kaupade ekspordikontrolli käsitleva muudetud määruse (EL) 2021/821 ülejäänud sätetega, välismaiste otseinvesteeringute taustauuringuid käsitleva muudetud määruse (EL) 2019/452 sätetega ning piinamisvastast tegevust käsitleva määruse (EL) 2019/125 sätetega.
- Ukraina on esitanud komisjonile tegevuskava koos oma rahvusvaheliste lepingute põhjaliku loeteluga, et viia need lepingud ELi *acquis*'ga vastavusse alates ühinemiskuupäevast.

31. peatükk – Välis-, julgeoleku- ja kaitsepoliitika

- Ukraina võtab väike- ja kergrelvade kontrolli valdkonnas vastu tulirelvade, laskemoona ja lõhkeainetega ebaseadusliku kauplemise ja nende ebaseadusliku valdamise vastase riikliku strateegia ja tegevuskava, milles kirjeldatakse riiklike ametiasutuste kohustuste ulatust, kindlaksmääratud aja jooksul võetavaid meetmeid ja nende rahastamist, ning teeb konkreetseid edusamme nende rakendamisel.

Õigusaktide ELi *acquis*'ga vastavusse viimisel ja ELi *acquis*' rakendamisel tehtud edusammude jälgimine jätkub kogu läbirääkimisperioodi jooksul. EL rõhutab, et pöörab erilist tähelepanu kõikide eespool nimetatud konkreetsete teemade jälgimisele, et tagada Ukraina haldussuutlikkus ja võime viia lõpule oma õigusaktide vastavusse viimine liidu *acquis*'ga kõikides käesolevas teemaplokis käsitletavates valdkondades ning täiendavad edusammud rakendamisel ja jõustamisel. Erilist tähelepanu on vaja pöörata käesoleva teemaploki peatükkide ja teiste läbirääkimispeatükkide vahelistele seostele. Ukraina õigusaktide vastavust ELi *acquis*'le ning ELi *acquis*' rakendamise alast suutlikkust saab lõplikult hinnata alles läbirääkimiste hilisemas etapis.

Kõiki eeltoodud kaalutlusi silmas pidades peab konverents sobival ajal käesoleva teemaploki juurde tagasi pöörduma.

Lisaks tuletab EL meelde, et ajavahemikul 8. juulist 2026 kuni läbirääkimiste lõpuleviimiseni võidakse ELis vastu võtta uusi õigusakte.